

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

26 oktober 2000

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Guy Swennen, Marc van den Abeelen, Ludo Sannen,
Chris Vandenbroeke en Frans De Cock –**

houdende gelijkschakeling van de successierechten tussen samenwonenden en getrouwden

VERSLAG

**namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Lucien Suykens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : Marc van den Abeelen.

Vaste leden :

de heer Joachim Coens, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, de heren Johan De Roo, John Taylor ;

de heren Frans De Cock, André Denys, Stefaan Platteau, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Herman De Reuse, Roland Van Goethem ;

de heren Gilbert Bossuyt, Lucien Suykens ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Chris Vandenbroeke.

Plaatsvervangers :

de heer Gerald Kindermans, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Eric Van Rompuy, Johan Weyts ;

de heren Freddy Feytons, Marino Keulen, Jul Van Aperen, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jean Geraerts, Christian Verougstraete ;

de heren Guy Swennen, Robert Voorhamme ;

de heer Jos Geysels ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Zie :

319 (1999-2000)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Amendement

Zie ook :

395 (1999-2000)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : verslag

DAMES EN HEREN,

Uw commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op donderdag 19 oktober 2000 het voorstel van decreet van de heren Guy Swennen, Marc van den Abeelen, Ludo Sannen, Chris Vandenbroeke en Frans De Cock houdende gelijkschakeling van de successierechten tussen de samenwonenden en getrouwden (*Parl. St.* 1999-2000, nr. 319/1).

Ingevolge reglementsartikel 25, punt 2, worden ontwerpen en voorstellen van decreet en voorstellen van resolutie over hetzelfde onderwerp samen geagendeerd en behandeld.

Daarom werd dit voorstel van decreet samen behandeld met het voorstel van resolutie van mevrouw Marijke Dillen betreffende de noodzakelijke opheffing van iedere vorm van discriminatie tussen getrouwden en samenwonenden (*Parl. St.*, VI. P., 1999-2000, nr. 395/1).

Voor het verslag over het voorstel van resolutie van mevrouw Marijke Dillen betreffende de noodzakelijke opheffing van iedere vorm van discriminatie tussen getrouwden en samenwonenden wordt verwezen naar *Parl. St.*, VI. P. 1999-2000, nr. 395/2.

I. Inleiding door de heer Guy Swennen, mede-in-diener

De voorbije decennia hebben zich allerlei nieuwe samenlevingsvormen ontwikkeld. Het ongehuwd samenwonen is een demografische realiteit in deze sterk veranderende samenleving. Een realiteit die kan rekenen op een sterk toegenomen maatschappelijke aanvaarding. Een realiteit die zeer verscheiden vormen aanneemt. Gezin en huwelijk vallen steeds minder samen.

Ondanks het feit dat ongehuwd samenwonen een werkelijkheid in onze samenleving is, blijft het ongehuwd samenwonen grotendeels in een juridisch vacuüm. Vooral in het voorbije decennium hebben diverse parlementaire initiatieven de wederzijdse discriminaties tussen vergelijkbare samenlevingsvormen aan de kaak gesteld. In die parlementaire initiatieven werden ook voorstellen geformuleerd om ongelijkheden in wettelijke decretale regelingen te verminderen of weg te werken. Stilaan groeit een brede consensus om de bij wet of decreet verleende rechtsgevolgen aan vergelijkbare samenlevingsvormen zoveel mogelijk uit te stellen.

En dus onrechtvaardige discriminaties af te schaffen.

De fiscale discriminatie van getrouwden is een even grote onrechtvaardigheid als het feit dat samenwonenden die al jarenlang samenwonen als vreemden voor elkaar beschouwd worden op het ogenblik dat één van hen overlijdt. Dat is slechts een voorbeeld van een lange lijst discriminaties tussen de samenlevingsvormen.

Ondanks de genoemde initiatieven en de groeiende maatschappelijke verontwaardiging over deze discriminaties, is er op enkele uitzonderingen na weinig of geen vooruitgang inzake wettelijke of decretale regelingen.

De spreker stelt een vicieuze cirkel vast van koppelingen en vingerwijzingen van de ene discriminatie naar de andere. Veel gehoord zijn de pleidooien om de ene discriminatie in stand te houden, omdat andere discriminaties nog bestaan. Deze politieke instelling leidt echter enkel tot immobilisme en bevestigt bestaande ongelijkheden. In dit voorstel van decreet worden bestaande ongelijkheden tussen vergelijkbare samenlevingsvormen in de materie van de successierechten helemaal weggewerkt. Anderzijds is het decreet ook een belangrijk signaal om de verstikkende vicieuze cirkel van koppelingen en vingerwijzingen te doorbreken en zo een dynamisch veranderingsproces van gelijke behandeling – voornamelijk op federaal vlak – definitief op de sporen te zetten.

In 1996 heeft de spreker een eerste voorstel van decreet ingediend tot gelijkschakeling van de tarieven voor de successierechten tussen getrouwden en samenwoners (voorstel van decreet van de heer Guy Swennen c.s. houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden (*Parl. St.* VI. P., 1996-97, nr. 488)).

Een turbulent parlementair debat heeft tot een nieuw voorstel van decreet van de heer Guy Swennen en mevrouw Sonja Becq houdende regeling van de successietarieven tussen samenwonenden (*Parl. St.*, VI. P., 1996-97, nr. 694) geleid waarbij aan de samenwoners een apart, verlaagd tarief werd toegekend (tabel II in artikel 48 van het Wetboek van Successierechten). Dat voorstel werd in de plenaire zitting van 10 juli 1997 door het Vlaams Parlement goedgekeurd, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 1 oktober 1997 en is in werking getreden op 1 januari 1998.

Ondertussen werd ook in de adviezen van de Raad van State en, na de publicatie van het hier bovengenoemde decreet, de bevoegdheid van de Vlaamse regering om de tarieven van de successierechten in Vlaanderen vast te stellen, door het Arbitragehof, erkend.

Op federaal vlak werd de wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning op 1 januari 2000 van kracht. Ondertussen staat ook een gehele hervorming van de belastingen op stapel, waarbij het wegwerken van de fiscale discriminatie(s) tussen getrouwen en samenwonenden, één van de doelstellingen is.

Het huidige voorstel bevat de gelijkschakeling van de successierechten tussen getrouwen en samenwonenden, en gaat dus verder dan alleen een gelijkschakeling inzake tarieven.

Op dit moment zijn er op drie punten verschillpunten :

- de tarieven zijn verschillend ;
- bij samenwonenden wordt geen uitsplitsing gemaakt tussen de onroerende en de roerende goederen in tegenstelling tot gehuwden ;
- samenwonenden hebben geen recht op verminderingen zoals getrouwen (artikel 56 van het Wetboek der Successierechten).

Dit voorstel wil die ongelijkheden rechte trekken. Daarbij is rekening gehouden met de wijzigingen die al voorgesteld zijn in het ontwerp van aanpassing programmadecreet 2000 (Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2000, *Parl. St.* VI. P., 1999-2000, nr. 277/1) met dien verstande dat wordt voorgesteld de termijn van ten minste drie jaar van het ononderbroken samenwonen met de erflater zoals bepaald in artikel 48, vijfde lid, 2° van het Wetboek van Successierechten terug te brengen tot één jaar. De mede-indiener verantwoordt deze optie door erop te wijzen dat de in wet ingeschreven duurtijd van drie jaar de bedoeling had constructies inzake erfrecht te vermijden. Omdat deze regel evenwel voor wettelijke samenwonenden niet (meer) opgelegd wordt, moet naar de mening van de indieners ook deze discrepantie voor de andere samenwonenden verkleind worden.

2. Algemene bespreking van het voorstel van decreet van de heren Guy Swennen, Marc van den Abeelen, Ludo Sannen, Chris Vandenbroeke en Frans De Cock houdende gelijkschakeling van de successierechten tussen samenwonenden en getrouwen (*Parl. St.*, VI. P., 1999-2000, nr. 319/1)

De heer Eric Van Rompuy zegt dat het voorliggende voorstel van decreet ook voor mede-ondertekening is voorgelegd aan de CVP-fractie. De CVP-fractie heeft dit niet gedaan hoewel zij principieel geen probleem had met dit voorstel. De CVP-fractie koppelde haar steun aan dergelijk voorstel van decreet aan de wegwerking van de fiscale discriminatie voor gehuwden.

De CVP-fractie steunt nu dit voorstel van decreet precies omdat premier Guy Verhofstadt tijdens zijn State of the Union heeft aangekondigd dat de federale regering de komende maanden een wetsontwerp zal indienen dat de fiscale discriminatie ten aanzien van gehuwden zal wegwerken.

De heer Frans De Cock stelt dat de VLD-fractie dit voorstel van decreet zal goedkeuren. De spreker meent dat men uit de vicieuze cirkel moet die erin bestaat geen fiscale discriminaties af te schaffen zolang er andere fiscale discriminaties blijven bestaan. Op het federale vlak werkt men aan de fiscale hervorming die de fiscale discriminatie tussen gehuwden en ongehuwd samenwonenden zal opheffen.

De VLD-fractie – aldus de spreker – is voorstander van een globale fiscale hervorming die erin bestaat dat werk wordt gemaakt van alle fiscale discriminaties ten aanzien van de verschillende samenlevingsvormen (de zogenaamde fiscale neutraliteit), met dien verstande dat na de hervorming geen belastingbetaler meer zou moeten betalen.

De heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, doet twee vaststellingen :

- het is een beleidsoptie van de Vlaamse regering dat fiscaliteit neutraal moet zijn ten aanzien van de verschillende samenlevingsnormen ;

- de concurrentie tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus werkt. Het voorstel van decreet Swennen heeft het federale niveau onder druk gezet.

De minister-president stipt tevens aan dat in het voorontwerp van decreet houdende de toekenning van afcentiemen op de personenbelasting de Vlaamse regering de fiscale neutraliteit tussen gehuwden en ongehuwd samenwonenden heeft ingeschreven.

3. Artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heren Guy Swennen, Marc van den Abeelen, Ludo Sannen, Chris Vandenbroeke en Frans De Cock houdende gelijkschakeling van de successierechten tussen samenwonenden en getrouwen (*Parl. St.*, VI. P., 1999-2000, nr. 319/1)

Artikelen 1 tot 3

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen 1 tot 3 worden eenparig aangenomen met 8 stemmen.

Artikel 4

De voorliggende tekst van het voorstel van decreet bepaalt dat het decreet in werking treedt op 1 juli 2000.

Door de heer Marc van den Abeelen, voorzitter, wordt opgemerkt dat in de regel fiscale regelgeving niet met terugwerkende kracht wordt ingevoerd.

De minister-president geeft aan dat de budgettaire weerslag van het voorstel van decreet door de administratie Algemene Zaken en Financiën op circa 196 miljoen frank per jaar wordt geraamd. De budgettaire weerslag van dit voorstel van decreet is opgenomen in het ontwerp van middelen- en uitgavendecreet voor het begrotingsjaar 2001, maar is niet opgenomen in het uitgaven- en middelendecreet houdende aanpassing van de begroting 2000.

Door de heren Guy Swennen, Marc van den Abeelen, Frans De Cock, Chris Vandenbroeke en Jos Geysels wordt een amendement ingediend (*Parl. St.*, VI. P., 1999-2000, nr. 319/2) om het tijdstip van de inwerkingtreding op 1 januari 2001 te brengen.

Het amendement wordt eenparig aangenomen met 8 stemmen.

Het aldus gewijzigde artikel 4 wordt eenparig aangenomen met 8 stemmen.

4. Eindstemming over het voorstel van decreet van de heren Guy Swennen, Marc van den Abeelen, Ludo Sannen, Chris Vandenbroeke en Frans De Cock houdende gelijkschakeling van de successierechten tussen samenwonenden en getrouwen (*Parl. St.*, VI. P., 1999-2000, nr. 319/1)

Het aldus gewijzigde voorstel van decreet wordt eenparig aangenomen met 8 stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Lucien SUYKENS Marc VAN DEN ABEELLEN

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Wat het Vlaamse Gewest betreft worden in artikel 48 van het Wetboek der Successierechten, vervangen bij decreet van 15 april 1997 en gewijzigd bij decreten van 15 juli 1997 en [...], de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in het tweede lid worden de woorden "rechte lijn en tussen echtgenoten" vervangen door de woorden "rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden" ;
- 2° in het opschrift van tabel I worden de woorden "rechte lijn en tussen echtgenoten" vervangen door de woorden "rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden" ;
- 3° in het vijfde lid, 2°, worden de woorden "drie jaar" telkens vervangen door de woorden "één jaar" ;
- 4° het zesde lid en Tabel II worden opgeheven ;
- 5° in het zevende lid en het opschrift van de daaropvolgende tabel worden de woorden "Tabel III" telkens vervangen door woorden "Tabel II".

Artikel 3

Wat het Vlaamse Gewest betreft worden in artikel 56 van hetzelfde wetboek, vervangen bij decreet van 15 april 1997 en gewijzigd bij decreten van 17 juni 1997, 15 juli 1997 en 7 juli 1998, de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in het eerste lid worden de woorden "rechte lijn of tussen echtgenoten" vervangen door de woorden "rechte lijn, tussen echtgenoten of tussen samenwonenden" ;
- 2° in het tweede lid worden na de woorden "overlevende echtgenoot" de woorden "of samenwonende" ingevoegd ;

3° in het derde en het vierde lid worden de woorden "Tabel III" telkens vervangen door de woorden "Tabel II".

Artikel 4

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2001.
